

INKOMENS IN VEEL LANDBOUWSECTOREN ONDER DRUK*Walter van Everdingen*

Het inkomen op het gemiddelde land- en tuinbouwbedrijf is in 2004 met een daling van 9.000 euro duidelijk lager dan in 2003. Deze verslechtering volgt op een verbetering van het inkomen in 2003 en wordt vooral bepaald door opbrengstdalingen in de akkerbouw en de meeste tuinbouwsectoren. Ook voor pluimveebedrijven zijn de inkomens gedaald, terwijl de varkenshouderij juist een sterk herstel liet zien.

Tabel 1 Rentabiliteit (opbrengst per 100 euro kosten) en inkomen (x 1.000 euro per bedrijf) op land- en tuinbouwbedrijven, totaal en naar bedrijfstype

	Rentabiliteit			Gezinsinkomen uit bedrijf		
	2002	2003	2004 (r)	2002	2003	2004 (r)
Totaal land- en tuinbouw	85	85	79	30.6	37.2	28.0
Melkveebedrijven	78	73	69	42.5	34.7	34.5
Fokvarkensbedrijven	77	77	95	-11.5	-13.9	66.0
Vleesvarkensbedrijven	85	84	100	-5.6	-6.4	46.0
Gesloten varkensbedrijven	79	81	97	-2.6	-2.1	86.0
Leghennenbedrijven	91	110	63	24.6	135.5	-128.0
Vleeskuikenbedrijven	91	91	86	-14.7	-6.5	-40.0
Akkerbouwbedrijven	79	89	67	13.7	41.2	2.5
Glasgroentebedrijven	96	106	89	57.8	125.5	16.0
Snijbloemenbedrijven onder glas	95	92	92	57.5	38	43.0
Pot- en perkplantenbedrijven onder glas	101	101	99	91.7	79.3	75.0
Champignonbedrijven	92	91	87	39.1	36.1	11.0
Opengrondsgroentebedrijven	86	80	69-74	33.0	25.0	-10 - 0
Fruitteeltbedrijven	70	85	75-80	16.0	42.0	20 - 30
Bloembollenbedrijven	92	90	87-91	43.0	30.0	25 - 35
Boomkwekerijbedrijven	90	92	86-90	58.0	70.0	55 - 65

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Resultaten in vogelvlucht

De ontwikkeling van de inkomens en resultaten is in december 2004 uitgebreid aan de orde geweest, zie bijvoorbeeld het rapport 'Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens in 2004'. Die uitkomsten zijn ten behoeve van het Landbouw-Economisch Bericht 2005 bijgesteld met nieuw beschikbaar gekomen informatie. Omdat de resultaten en de achtergronden in de meeste gevallen niet veel afwijken van die uit december, wordt in dit artikel de inkomenspositie in 2004 alleen in vogelvlucht in beeld gebracht.

Melkveehouderij: Lagere melkprijs wordt gecompenseerd door hogere melkpremie. De schaalvergroting bleef dit jaar relatief beperkt. Oplopende kosten houden het inkomen onder druk. Tegenover elke 100 euro kosten staat slechts 69 euro aan opbrengsten.

Varkenshouderij: Hogere biggenprijzen zorgen voor een inkomensverbetering op zeugenbedrijven. De voerkosten zijn gestegen, door hogere voerprijzen. De vleesvarkensbedrijven profiteren van de hogere vleesprijs. Het inkomensherstel volgt op twee jaren met rode cijfers.

Pluimveehouderij: In het jaar na de vogelpest is het Europese aanbod van eieren groot, met zeer lage prijzen en sterk negatieve inkomens tot gevolg. Vleeskuikenbedrijven zijn in 2004 opnieuw met een inkomensdaling geconfronteerd, door tegenvallende prijzen en hogere voerkosten.

<i>Akkerbouw.</i>	De prijzen van aardappelen, graan en uien zijn beduidend lager dan in 2003, waardoor het inkomen sterk daalt. De sector is in toenemende mate afhankelijk van de omvang van de Europese productie. Er wordt flink ontspaard.
<i>Glasgroenten.</i>	Een overaanbod op de Europese markt heeft tot lage prijzen en teleurstellende inkomens geleid. Vooral de prijs van tomaten is flink lager dan in 2003. Er wordt gemiddeld ontspaard.
<i>Glassierteelt.</i>	Gemiddeld zijn er geen grote wijzigingen in opbrengsten en kosten. Er is een verschuiving naar het duurdere segment te zien. De resultaten van snijbloemenbedrijven blijven achter bij die van de potplantentelers.
<i>Champignons.</i>	De negatieve tendens in de champignonopbrengsten heeft zich in 2004 voortgezet, met lagere inkomens tot gevolg.
<i>Opengrondsgroenten.</i>	Redelijke opbrengsten per hectare, maar tegenvallende opbrengstprijzen leiden tot terugval van het inkomen tot net onder de nul. Er zijn grote verschillen tussen de diverse gewassen. Gemiddeld zijn er forse ontsparingen.
<i>Fruit.</i>	De grote appel- en perenoogst zorgt voor een forse prijsdaling (-25%). De kosten zijn hoger, onder andere door grotere arbeidsinzet. Het inkomen daalt.
<i>Bloembollen.</i>	Er bestaan grote verschillen in ontwikkeling tussen de diverse soorten. De prijs van tulpen is slecht, die van lelie trekt iets aan. Rentabiliteit en inkomen blijven onder druk staan.
<i>Boomteelt.</i>	Een tegenvallende afzet in de zomer en het najaar zorgen voor iets lagere opbrengsten. Samen met hogere kosten leidt dat tot een inkomensdaling. Gemiddeld zijn de besparingen nog wel positief.

Meer informatie:

Actuele resultaten over de sectoren is terug te vinden in BINternet op de website van het LEI (www.lei.nl)